

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, December' 15-dikén 1818.

Lengyel Ország.

Mikor az özvegy Orosz Császárné Németországfelé folytatván útját Warschaun által jött és ott nyugvó napot is tartott, a' Lengyelek megkülömböztetett tisztelettel fogadták, 's az által a' magok Királyoknak Sándor Orosz Császárnak kedvét is nagyon megnyerték, a' ki azért ily irást küldött *Aachenből* Fr. nyelven a' Vice-Királyhoz Zajonczeck Generálishoz és Hertzeghez: —“

„Zajonczeck Hertzeg Ur! Mídon én néhány hónapok előtt Warschaun oda hagytam, így szolltam vala Lengyel Ország képe' viselőjéhez: *A' Fejedelmek' legszebb jutalma mindenkör az ő népeik' szeretete.* Örvendek, hogy ezen mondásomat ma újabb meggyőződéssel megújithatom. Az én Anyám, mídon Lengyelországban volt, az éppen oly eleven mint szíves hajlandóságnak, 's úgy szollván a' gyermeki szeretetnek legtisztább 's legérzékenyítőbb bizonyosságát 's adóját szemlélte és tapasztalta. Ez az én köszönetem tárgya. Ehez legnagyobb jussa van a' Generális úrnak, melyre nézve is ezt a' Generális úrhoz teszem-le, hogy egyszersmind tolmátsozója legyen. Legyen a' Hertzeg úr az én megelégedésemnek és köszönettellemnek kimagyarázója, tegyen bizonyosságot affelől minden rendű tisztviselők és polgárok előtt. Mondja - meg nékiek, hogy a' Fejedelmeknek és alattvalójiknak költsönös hajlandósága teszi a' közönséges intézeteknek és Státusoknak fő ere-

jét, és hogy az isteni gondviselés, melly ezt az egymáseránt való költsönös hajlandóságot mindenkör védelmezi, ugyan azzal a' muga leggazdagabb áldásait is öszszekötni látszik. Mídon ezen áldásoknak Lengyelországra lejendő kiáradásokért megújítva esdeklek: a' Generális úrat telyes tiszteletem felől bizonyossá teszem. Költ *Aachenben* Okt. 7-dikén (19-dikén) 1818-ban. —“

„Sándor.

Spanyol Amerika.

Az olyan országokban, mint Anglia és az Északi Amerikai egygyesült Státusok, 's másutt is, hol a' nyomtatási szabadság Constitúciónális törvények alá van vétettetve, az újságok azok az útmutatók, mellyekhez a' közönség folyamodni szokott, mikor nem tsak a' mai történetekről, hanem még azokról is akar valamit, legalább hozzávetve tudni, hogy mit várhat jövőben. Innét van a' nevezett szabad országokban az írók között való meg nem szűnő vetélkedés. Egygyik örökké jobban akar tudni holmit, mint a' másik. Gyakran fel is tüzesülnek egymás ellen, 's ilyenkor az Olvasók szenvednek az íróknak részrehajlása miatt. Ez az írók részrehajlása annyira ment ma, kivált az Amerikai dolgokra nézve, hogy *Göschén* (Lipsiában) a' múlt esztendőnek Julíusától fogva oly újságleveleket kezdett kiadni, melyekbe egy Anglus újságban kijött tudósítást se' veszbe, hanem kitsinálta, hogy egyenesen Amerikából, leggyakrabban *Ney-York-*

ból kap eredeti tudósításokat, ugyan azért ily nevet adott újságának: *Amerika durch sich selbst dargestellt.* — Az Ánglus újságokat még az is különösen karakterizálja, hogy némelyek csak oly tárgyakat, 's örökké csak úgy adnak elő, hogy a' Ministereknek, akár a' politikára, akár mi egyébre való tekintetekből kedveket találhassák, mások ellenben, azonnal elő állanak, 's azt, a' mit emezek irtak, ha lehet megczáfolják. Példának okáért a' Kurir 's a' Times az Amerikai elpártolt tartományokról örökké alacsonyító módon irtak 's még ma is úgy irtak, mások ellenben ezt nem tselekszik. Nagyon jártasnak kell az olvasónak lenni, hogy eltalálhassa, hova czélozzon az író.

Az az Ánglus Kurir, melyről itt szollánk, így tréfálódott a' napokban a' Veneczuelai és Uj-Grenadai Respublikák' Követjeikkel, a' kik Londonban egy kis költsönt nyitottak-ki: —“

„Új Költsön! London O-városának bánkós és tőkepénzes lakosai ma reggel nagy mozgásban valának. Ezen mozgásra annak a' hírnek elterjedése szolgáltatott okot, hogy egy új és feles költsönnek felvételése volna munkában, melynek fontos feltételei is kihirdettetek. Azon Részesek, kik ezt a' költsönt munkába akarják venni, a' Velencei és Uj-Grenadai *régi és tökéletes talpköre helyezettett Respublikák'* Deputatusai! A' dolog nem tréfa; a' költsönözés' plánját mi magunk is láttuk; nyomtatásban három egész levél-lapot foglal. A' költsönvétetendő summa *Száz Ezer* font Sterlingekből áll. *Száz* font Sterlinges Obligatziók osztattatnak-ki, mint Státus' kötelező levelei. Az Oronoko vize mellett annyi pusztta földet kapnak az Aktzionariusok, a' mennyi nékiek kell. Mi nem kételkedünk, hogy azon patriota urak, kik a' *jó ügyet* az Átlás tengerén-túl, beszédjek 's írásaik által

ily örömet elő segélleni iparkodnak, ezt a' költsönt is nem soká özsze fogják szerezni.“

* * *

A' mi egyéb eránt a' *Venecznelai* környülállásokat illeti, a' tudósítások, mellyeket onnét vettek a' Londoni újságírók, Sept. 25-dikéig történt dolgokra terjednek-ki, 's röviden ezeket foglalják magokban: — Egy Amerikai hajó 500 hordó puskaporral megérkezett Angusturába; megérkezett ugyan oda *Rossio* nevű Doktor is, kit a' Spanyol Országglószék sok ideig Ceuta várában fogva tartott (hogy szabadult-ki onnét, nem irták). Generális *Marino* Bolívarral megkélvén, 1500 emberekkel velle özszesatolta magát. *Pacz* 2000 emberekkel, kik közt 300 Ánglus lovasok is vannak, az Apure mellett Fernandónál, *Perez* 2000 emberekkel a' Varinási, 's *Saraza* ugyan annyival, a' kik nagyobbodon lovasok, a' Lanosi térségeken áll, 's innét, a' vizek kiárodásával se' gondolván, szüntelen alkalmatlankodik a' *Morillo* seregeinek. *Bermudez* még folytatta a' Cumana ellen való készüléket, a' hol a' Spanyolok is jó készüléttel láttatnak lenni. Maga *Bolívár* a' Las-Missiones' térségein 3000 emberekből álló tartaléket organizál, a' honnét így irt Sept. 1-ső napján a' Barbodoesi Ánglus Kommandánsához: —“

„A' Generális *Morillo*' kérkedékeny tudósításainak, mellyeket ő, Május' 8-dikán a' maga Sombrierói, Marakai, La-Puertei 's a' többi győzedelmiről kiadott, 's a' mellyek szerént az independensek' ármádája 3500 embereket, 2500 puskát, 200 tereh hadi készüléket, 4 ágyut, 2000 lovat, 1000 öszvért, 's egész Generál-stábját elvesztette volna, megczáfolására csak azt kell megjegyezni, hogy ő (Gen. *Morillo*), midőn Calabozónál megsebesedett, maga irta, hogy a' Bolívar' serege ezen tsatában 3500

emberekből állott. Így tehát az Independenseknek egy embere se maradt volna. Osztan 2500 puskát se vesztethetett el ezen armáda, mert csak 1500 volt. Az igazság ennyiben áll, hogy ezen tsatázásokban maga *Morillo* 5000 embert vesztett, 's úgy megveretett, hogy a' táborozás' végén csak egy tsontvázhhoz hasonlított az armádája. Az utánna következett vezér *La-Torre* is megsebesedett, 's Oberster *Lopez* kívül még néhány vezér tisztjei megölettetek, kiknek neveik, *Villa, Navas, Arragonéz, Quero* 's több mások. Hogy ő még eddig az independensek' földjén megmaradhatott, nem egyébnek köszönnye, hanem csak, hogy ezeknek nem volt elég hadi készületek. De van már most, és *Morillonak* nem fog nem soká módja lenni hazug *Bulletinek*' irására."

Hasonló örvendező tudósítást adott ki Bolívar, Sept. 14-dikén — valamint az ő egygyik Al-vezére Generális *Soublette* is. — Ezen tudósításokban közönségesen csak *Szabadságszerző armáda* név alatt emlittetnek az independens seregek. —

Egy magános tudósító a' Spanyol Királyi és az independens népek' erejét Amerikában összehasonlítván, ezeket a' Király' részén valókat 11 millió lakosokra teszi; a' hova járól még az is, hogy a' Királyi seregeknek öt nagy tartományt, ugymint Paraguit, Perut, a' Terra fermát, Új-Grenadát, 's Meksikót kell védelmezni, 's ezeken kívül még Chilinek egy részében, Havannában, 's Portoricóban is fegyveres erőt kell tartani.

A' Buenos-Ayresi legújabb levelek most csak azoknak a' nagy készületeknek leírásával vannak tele, mellyeket az ő fő vezérjek *San Martin Chilibe* Peru ellen teszen. Az ő szárazon való armádáját 8 vagy 10 ezer emberekre számlálják. A' hajós sereg, melly ezen armáda' munkájit a' tenger felől fogja segíte-

ni, 's mint gondolni lehet Anglus Admirális Lord *Cochrane* által fog vezéreltetni, 13 hadi hajókból áll, mellyeknek neveik: *Cumberland*, 60 ágyus; *Lantaro*, 54 ágyus; *Coquinbo*, 24 ágyus; *Columbus*, 18 ágyus; *Ariel*, 16 ágyus; *Chileno*, 16 ágyus; *Aquila*, 10 ágyus; *Fortuna*, 10 ágyus; *Witsch*, 10 ágyus. Ide tartoznak még két fregátok, mellyeket az Északi Amerika aktól várnak, ugymint a' *Horatio* és *Curiatio*, 's a' mellyek 52 ágyusok.

Északi Amerika.

Az innen érkezett újságlevelek szerint az egygyesült Státusok' seregei újabb mozdulásokat kezdetek tenni a' Floridai határok felé. Ezen mozgásokra a' *Madridból* érkezett újabb Ministeri tudósítások adhattak alkalmatosságot: de a' mellyekből még eddig semmi közönségesse nem tétetett. Ki egy ki más képpen vélekedik, egygyik azt erőssíti, hogy a' Spanyol országlószék protestáltatott a' Floridák' elfoglaltatása ellen; a' másik azt állítja, hogy arról érkezett volna meghatározott jelentés, hogy mekkora summaért, 's mitsoda feltételek alatt engedtetek oda ezen tartományok az Amerikaiaknak. A' harmadik azt mondja, hogy akár protestált ezen elfoglalás ellen Spanyolország, akár megegyezett benne, mind egy; az Amerikai seregeknek mindenik ezetben közelíteni kell a' határ felé; mert ha egyszer el kell foglalni, akár szépen akár erőszakkal essék-meg, minden képpen seregek kívántatnak oda. — De hát (e' már a' negyedik féle vélekedés) valyon nem lehet-é azért is szükséges ezen seregeknek mozgása, hogy a' Floridáknak se' szépen se' erősaakkal való elfoglalását nem szívelhetvén, 's azt minden módon meggátolni kívánván egy szomszéd Hatalmasság (Anglia), hogy ezen Hatalmasságnak próbatételei ellen mindenkor és minden esetekre nézve ké-

szen találtassunk? 's a' többi. — Van még egy ötödik vélekedés is. Ez egy Ney-Yorki újságlevélnek vélekedése, 's röviden tsak ennyiből áll: — „A' Floridának általengedtetése naponként hitelesül. A' Floridának az Északi Amerikai egygyesült Státusokhoz lejendő tsatoltatása oly nevezetes történet fog lenni, melly egyedül elég leszen arra, hogy a' Monroe úr' Elölülőségét örök emlékezetbe helyheztesse.“

A' Baltimorében lévő Portugallus Consul' panaszát még nem elégitette - ki az odavaló Országlószék. A' dolog törvényes. A' kívántatna, hogy a' Consul világosan mutassa-meg, hogy kik légyenek azok az Amerikai emberck, kik a' Portugallusokat a' tengereken megtámodták 's kiprédálták, külömben bajosan lehet őket számadásra vonni. Egyéb eránt meg lehet vallani, hogy felettébb nagy zabolátlansággal folytattatik az *Artigas* által kiosztatott szabad levelek mellett való prédálás. Már megtörtént, hogy két olyan Amerikai hajók verekedtek-meg egymás ellen, mellyek azon egy Amerikai kikötőhelyben készültek-fel, a' mi úgy eshetett-meg, hogy Artigas három Státusok ellen, tudniillik Buenos-Ayres, Brasilia, és Spanyolország ellen folytatván hadakozást, mind a' hármak ellen ad prédálásra való szabad levelet is, tehát két Amerikánus hajók, mellyek közül egygyiknek Buenos-Ayresi a' másiknak Artigastól való szabadságlevele volt, szembe találkoztak, 's két féle ellenséges zászlókkal evezvén, egymást is ellenségnek tartották, 's megverekedtek. Ez a' zabolátlankodás megérdemli, hogy gátat tegyen néki a' Congressus, külömben sok visszaélésekhez hozzá szokhatnak miatta, nyereségkivánásból, az Amerikai hajós legények.

De azt kérdik mások, hogy valyon az Egygyesült Státusok törvényei szerént tehet-é ebben gátat még a' Congressus

is az odavaló lakosoknak? Mint nagyon fontos dolgot, úgy írják Ney-Yorkból, hogy az odavaló fő ítélőbirónak *Van-Neszek* előlülése alatt oly ítéletet mondott-ki a' kereskedési tanáts, hogy az aféle ellenségeskedések' dolgába, mellyeket a' Déli Amerikai egygyesült Státusokból való 's nemzetiséggel bíró polgárok, Északi Amerikai kikötőhelyekben felkészített bajókkal a' Spanyol zászlók ellen elkövetnek, belé szollani nints jussa az Északi Amerikai Országlószéknek.“ — A' *Baltimorében* tartózkodó Buenos-Ayresi Ágens, *Aguire*, mostanság két oly nagy hajót indított útnak a' La-Plata felé, mellyekből fregátokat tsináltat az odavaló Országlószék, 's nagyon jó hasznokat veheti azon expeditzióban, mellyeket Peru ellen készít. (Ezen két hajók azok lesznek, mellyekről feljebb a' Horatio és Curiatto nevek alatt emlékezünk).

Átaljában szollván nyilván látni lehet, hogy már most minden palástolás nélkül kezdik az egymással való közösülést folytatni az Északi Amerikai egygyesült Státusok nem tsak a' La-Platai Státusokkal 's Chilivel, hanem Venecznelával is. A' Washingtoni Ujság se' sokat titkolódik már. Oktober' 12-dikén kijött darabjában ily' tikkely fordul elé: — „A' mi Európából érkezett legújabb tudósításaink szerént, ott a' mi kereskedési alkudozásaink, semmi kedvező kinézésekkel nem biztatnak bennünket. Erössítik, hogy *Gallatin* úrnak, a' mi e' végre oda küldetett Biztos urunknak fárodzásai nem voltak szerentsések abban, hogy Frantziaországgal 's Hollandiával, kereskedési alkut köthetett volna; már most tehát ugyan ezen végre Angliába ment megpróbálni, hogy valyon ott jobb szerentsét tehet-é? A' ki *Gallatin* urat esmeri, nem hiszi azt, hogy az ő Diplomatikai járatlansága volna az oka, hogy célzását végre nem

hajthatta: hanem inkább azon utasítások' tulajdonsága, mellyek Országlószékétől elejébe adattatva voltak; vagy is inkább, talám az Európai Hatalmasságok' jövődjére való nézésének, kik Amerika' kereskedési boldogságának nevedését nem szívellvén, eljöttek lenni gondoljak azt az időpontot, hogy azt kissebbittsék. Ha a' mi Elölülők azokat a' mi hasznainkat által látandja, mellyeket kereskedésünk a' Déli Amerikai szabad Státusokkal való közösülésből veszen, így ő azt meg nem fogja többé engedni a' maga Ministereinek, hogy kereskedési alkudozás végett az Európai Fejedelmeknek ajtajaikon kopogassanak, 's végre azoktól üres kezekkel botsáttassanak - el. Ez a' mostani történet meg fog bennünket anuak szükséges voltáról győzni, hogy a' tudományt, mellyet kaptunk, fordítsuk hasznunkra, 's járjunk mi a' tsupa Amerikai politika' útján."

A' *Ney-Yorki* újságban azon tárgyak között, mellyek felett a' nem soká öszszegyülendő *Congressus* tanátskozni fog, nevezetesebbek fognak, mint gondolják, lenni a' következők: A' Rabszolgáknak az Egygyesült Státusok' földjére való bevitettése, szorosabb törvények alá fog vétettetni; a' *Missouri*'s *Alabama* vidékeik, mint különös Constitutzióval 's Országlással bírandó Státusok, az Egygyesült Státusok' közzé fel fognak vétettetni, mellyek által tehát ismét nevedeni fog az egygyesület' zászlójin találtató, 's a' szabad Státusok' számát jelentő tsillogok' sora; a' kereskedési alkudozás végett Európába küldetett biztosság a' maga munkájaról számot fog adni; a' Spanyolországgal való állapot 's a' *Seminoles* Indusokkal való hadakozás' mivelta, a' *Congressus* elejébe terjesztetnek; hasonlóképpen elejébe fog annak terjesztetni azon Biztosok' előadása is, kik a' dolgok' valóságának megszemlélé-

se végett Buenos-Ayresbe 's Chilibe küldetett vala, 's a' többi.

Spanyol Ország.

A' Madridi újságlevelekben semmi újságok nem találatnak; tsak alattomban bejövő Anglus újságokból 's magános levelekből lehet a' világon folyó dolgokból valamit megtudni. A' Buenos-Ayresi magános levelek szerént, a' *Trinidad* nevű hajónak elpártolása 's Buenos-Ayresbe lett bevezése annak tulajdonítottatik, hogy a' katonaság, melly azon hajón találatott, az étlenség 's elrongyosodás miatt nagyon el volt kedvetlenülve. Hogy már még Spanyolországban meg lett volna némelleyeknek még tiszteknek is az a' plánumjok, hogy pártot üssenek, onnét lehet gyanitva kihozni, hogy azon tisztek közzül némelleyeknél, kik a' katonasággal egygyütt a' Buenos - Ayresi kikötőhelybe bevezettek, néhányaknál Buenos - Ayresi polgárokhoz szolló ajánlólevelek találattak: A' katonák közt, kikből ezen expeditzió állott, sok olyanok találattak, kik a' Frantziák ellen való úgynevezett függetlenségi hadakozásban, a' Cortesek és sok olly vezérek alatt szolgáltak, kik eránt nagy bizodalommal viseltettek, de a' kiket azolta számkivetetni, vagy, mint *Lascyt*'s *Porliert* meglövetetni vagy felakasztatni szemlélték. Ezek tehát, kivált hogy a' mostani nagy inség is oda járult az ő sorsokhoz, nagyon elkedvetlenül emberek, 's azért nagyon félni lehet tőlök, hogy nem igen sikeres következése leszen az ő Amérikába lett küldetetésseknek. Félő, hogy az independensek' részére ne háromolják ezen expeditziónak a' haszna."

Szerentséjekre a' *Kadiksi* kereskedőknek nem valóságosult-meg az a' hír, hogy a' *Preciosa* nevű kintses hajó is, mint a' *Kastilia*, a' tengeri ragado-

zók' kezére került volna. A' már szeren-
tsésen bevezett Kadiksba.

Frantzia Ország.

A' Generális *Lallemant* Texasi
planta népe' számára kezdetett pénzgyűj-
temény November 18-dik napjáig 24,259
Frankokra telt.

A számkivettettek között Generalis
Lamarque, Courtin, és Defermont a'
Királytól a' visszajövetelre engedelmet
nyervén, Párisba vissza érkeztek.

Hertzeg *Richelieu* Nov. 28-di-
kán estve Párisba visszaérkezvén, a'
Szent Lélek rendjének nagy czimerét már
a' maga palotájában találta, annak bi-
zonságául, hogy melly nagyon megele-
gedve légyen a' Király az ő Aachenben
tett szolgálataival.

Hertzeg *Wellington* Nov. 30-di-
kán estve Párisba megérkezvén gyalog
kémentenített oda besétálni a' *Mont-
martre* nevű hegyről, a' hol a' szekere
össze törött.

Párisban 1817-ben 23,729-re telt
a' születettek' száma, kik között 12,119
fiú és 11,649 leány gyermekek találtak,
's köztök mind egygyütt vétetve
9047 zab gyermekek voltak, melly néme-
lyek előtt alig látszik hitelesnek lenni.
Mehaltak 22,124 emberek, kik közül
a' természeti himlő 740-vent, 's egy's más
erőszakos halál 272-tőt ölt-meg. Házos-
sági életre lépett 6362 pár. A' szület-
ettek' száma 1624-gyel telt többre a'
meghaltakénál.

Douai városában egy vámos tisztet
holtig való és erőltetett dolgozással ösz-
szeköttetett fogságra ítélték, azért, hogy
egy *Donia* Kozákot, ki a' határon va-
lami tiltott portékát be akart hozni, ha-
lálisan megsebesített. A' birák azon fun-
dáltak tett ítéletjüket, hogy a' vámos tiszt
az első lövés által leejtette lábáról a'
Kozákot, 's másodszor még is reá lőtt.

A' Frantzia telegrafusokról azt jegy-

zik-meg, hogy ezeknek segedelme által
Párisban — Calaisból, 27 telegrafusok
segedelme által, 3 — Lilléből 22-tőnek
segedelme által 2 — Straszburból 45-
nek segedelme által 6 $\frac{1}{2}$ — Lyonból 50-
nek segedelmevel, 8 — Bresből 80-nak
segedelmevel, 8 minuták alatt icht hirt
venni.

A' Státustanáts mostanság azon tör-
vényjavallásoknak készítésében foglalato-
skodott, mellyek a' törvényhozó ka-
maráknak Dec. 10-dikén kinyittandó ta-
nátskozásai alá hotsátandók voltak. A'
Hertzeg *Richelieu* visszaérkezése után
nagyobbadon az Esküdtek által való tör-
vénykezés' módjának, 's a' nyomtatási
szabadságnak fontolgtatása foglalatoskod-
tatta a' Státustanátsot. Még telyességgel
nem lehetett tudni, hogy az újságleve-
lekre nézve mitsoda javallás fog a' kama-
rák elejébe tétettnl. Némelylek azthír-
lelték, hogy már most ezek is vissza
fogják kapni telyes szabadságaikat; má-
sok úgy beszéltek, hogy az eddig fenn-
állott újság-cenzúráls állapotnak még
esztendeig való fennmaradását kívánnyák
a' Ministerek. Legujabb vélekedés az,
hogy tsakugyan engedni akarnak a' Mi-
nisterek a' közönséges vélekedés 's nyom-
tatásbéli szabadságnak, 's fel akarják azt
oldozni a' Cenzúra alól, de úgy, hogy
az írók keze még is nagyon meg legyen
kötötve, 's az újságírók nagyon el ne
szaporodhassanak. Ezt nagy *Cautionak*,
zállog-pénznek, letételével akarják elérni,
tudniillik, mint a' Londoni Kurir erős-
síti, úgy, hogy az Ujságlevelek tulajdo-
nosai 72,000 Frankot tegyenek-le, mint
zállogott, 's ez a' summa letéve áljon az
Országlószék' kezében 4 *per Cent* inte-
res mellett, a' végre, hogy ha az írók
a' törvény ellen hibáznak 's azért meg-
büntetteinek, a' büntelési summát ezen
Cautióból mindenkor azonnal elhuzni
lehessen, az az újság-tulajdonos pedig,
kinek írója a' hibát tette, azután a' *Cau-*

tiót a' meghatározott idő alatt kipótolni kénytelenítették, ha az újságát folytatni akarja. Azonban, így itél az Ánglus Kurir, hogy ezután a' nyomtatás ellen való minden panaszok, valamint Angliában van, úgy Frantziaországban is, mint minden egyéb partok, az Esküdtek' törvényszéke által fognak megítéltetni. Ha ezen eszközt meghatározzák a' törvényhozó kamarák, ennek azt a' jó resultumát is reméli az Ánglus Kurir, hogy az Újság-tulajdonosok nagyon meg fogják a' magok irójikat választani, ánnyiában, hogy oly emberekre bizzák az írást, a' kik tudván, hogy mi a' törvény, 's hogy mi szabad, mi nem, ahoz is tudják magokat tartani. Melynél mi kell egyéb? —

N é m e t O r s z á g.

A' Bavariai Országlószék következő módon intézte-el a' Constitúció által meghatározott Ország' Rendjei gyűlének választását: —

Az Országban találtató minden familiáknak száma 789,191-re telik. Ezek a' Constitúció határozásai szerint választanak és küldenek, mint magok helyett való képviselőket, 112, vagy, az Universitások' három képviselőiket is ide számlálván, 150 Követeket. Ezek közül esnek; 1)ször a' nemes jószágokkal 's törvénykezési jussal bíró birtokosokra *egynyoltzadrész*, az az 14; 2)ször, a' papságra *egynyoltzadrész*, úgy mint, a' Catholicus papságra 9, a' Protestans papságra 5; 3)ször, a' városokra 's mező városokra *egynegyedrész*, az az 28; az olyan birtokosokra, kik nem bírnak törvénykezési (Dominális) jussal, kétnegyedrész, az az 56; 4)ször, a' három, tudniillik a' *Landshuti*, *Erlangi*, és *Würtzburgi* Universitások közül mindenikre egy egy Képviselő. — A' Papságokat a' mi illeti, ezek a' Catholicusoknál a' Dékányságok 's Plébániák sze-

rént, a' Protestánsoknál pedig a' Consistoriumok szerént vannak elintéztetve. Bavariának 8 Kerületeiben, oda számlálván a' Rénus Kerületét is, találtatnak, a' Catholicus részről 191 Dekányságok 's 2512 Plébániák, a' Protestans részről pedig három Consistoriumok, tudniillik egy Baireuthban, egy Ansbachban, egy pedig Speyerben, 's a' háromban egygyütt 856 Egyházak (Ecclesiák). Melyhez képezt a' Catholicusok a' feljebb említett mérsékléssel megegyezőleg 9, ezek pedig 5 Követeket küldenek a' Rendeknek 1819-béli gyűlésére, melly a' jövő Januáriusnak 1-ső napján nyitja ki a' maga üléseit.

*

A' Rénus Kerületbéli Bavarus kétféle Protestans gyülekezetek, Nov. 29-dikén tartották a' magok Egygyesületek' közönséges innepét Speyer városában. Előbb az odavaló különböző vallású Papok adták-fel egymásnak az Ur' vatsoráját; az után a' több Papok, 's mind ezek után a' köz nép következett.

J e l e n t é s.

Közlünk a' mai M. Kurir mellett egy Jelentést Német nyelven, Mi ezen Folyóírásnak lételéről és betses voltáról az elmúlt félesztendőben már tudósítottuk vala Olvasóinkat; mellyhez most tsak azt adjuk, hogy ennek Kiadója azolta sem szünt meg ezen Folyóírása által jeles eredeti Értekezésekkel, Leírásokkal, és a' legújabb 's legjobb szebb ízlés szerént képekben is előadott Mődiknek közlésével a' Mesterség, Szép Literatura, Theatrom és Mődik kedvellőit gyönyörködtetni. A' finom papiros, különös szép nyomtatás és kifestett ékes képekhez képest 's más Német Újságokhoz mérve az arra igen mérsékelt; a' mint az említett Tudósítás mind ezeket bővebben előadja.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B é t s.

Sándor a' minden Oroszok Császára és Lengyel Király, ki a' mültszombatra, Decemb. 12-dikére virradó éjjel Hollabrunban hált, ezen napon (12-dikben) délutáni egy óra után *Bétsbe* kívánt jó egészségben megérkezett, 's bejövetelét mint tulajdon maga kívánta vala, minden pompa nélkül tartotta. A' Cs. K. Burgba szállott-be, a' hol, midőn szekereből kiszállott, Felséges Urunk és Princzeink által fogadtatott, kik oda a' gráditson elejébe lementek vala, 's onnét szállásul rendelt szobáiba felkiszérelték, 's az egész Felséges Familia együtt ebédhez ült. — *Praga* felől jött Bétsbe ő Orosz Cs. Felsége.

A' *Badeni* Nagy Hertzeg, kiről azt irtuk vala, hogy őtet Orosz Császár ő Felsége *Rastadtban* meglátogatta, az-ólta meghalt.

Méltóságos Kis-Szántói Lányi József Ur ő Nagyaága, Cs. K. Udvari Consiliárius, 's a' Felséges Udvari Magyar

Cancellarián Referendarius, a' Sz. István Magyar Királyi Rend Kis Keresztese 's T. N. Torontál Vármegye Fő Ispánya, minekutánna számos esztendővel megáldatott életét a' Király' és Haza' szolgálatajára, megkülömböztetett hűséggel, szorgalmatossággal, tiszta egyenességgel 's fontos és lelkesmeretben járó minden kötelességeinek pontos teljesítésével feláldozta, 's a' Referendáriusi hivatal' folytatásától egész addig meg nem szünt, míg félbeszakadás nélkül való szolgálatainak ideje az 52 esztendőt felyül nem haladta, 's arra az elkorosodással összeköttetett testi elgyengülés nem kényszerítette: már most beteges tagjai pihenést kívánván nyugodalomra való vágyódását a' Felség' thronusa elejébe terjesztette, ki is azt méltó tekintetbe vévén, nem tsak a' kívánt és kért nyugodalmat kegyesen megengedni, hanem sok és nagy érdemei megismerésének kitéjelentésül 's újabb bizonyosságául, a' feljebb nevezett Sz. István Magyar Királyi Rend Kommandátori Keresztjével is, önkéntvaló indulatból és minden taksanélkül, őtet megtisztelni kegyesen méltóztatott.

Száz forint huszas pénzért adtak Váltó czédulában: —
 December' 11-dikén $248\frac{1}{6}$ — 12-dikén $247\frac{7}{8}$ — 14-dikén $248\frac{2}{3}$ — forintot.

A' gabona' Posonyi mérőjének középára némely piatzokon: —

	Buza	Elegyes	Ro's	Árpa	Zab	Kukoritza
Essegén Nov. 30-án	2 — $2\frac{1}{2}$ fl.	1 fl. 45 kr.	— —	1 fl. 30 kr.	1 fl. 5 kr.	1 fl. 30 kr.
Földváron 28-dikán	3 fl. 15 kr.	2 fl. 50 kr.	1 fl. 37 kr.	1 fl. 45 kr.	1 fl. 45 kr.	1 fl. 45 kr.
Nagyváradon 19-én	$2\frac{1}{2}$ — 3 fl.	$2\frac{3}{4}$ fl. 15 kr.	— —	— —	45 kr.	— —
Komáromban 30-án	4 fl. 15 kr.	3 fl. 15 kr.	2 fl.	2 fl.	1 fl. 30 kr.	2 fl. 30 kr.
Uj-Betsén 30-dikán	3 — 4 fl.	2 fl. 15 kr.	— —	1 fl. 15 kr.	1 fl.	2 fl.
Győrött 28-dikán	$4\frac{1}{4}$ — $5\frac{1}{4}$ fl.	3 fl. 30 kr.	3 fl.	2 fl. 30 kr.	1 fl. 45 kr.	2 fl. 45 kr.
Szegeden 28-dikán	3 fl. 15 kr.	2 fl. 15 kr.	— —	1 fl.	1 fl.	1 fl. 30 kr.
Nagyszombatban 27	$4\frac{3}{4}$ — $5\frac{1}{3}$ fl.	3 fl. 9 kr.	3 fl.	2 fl. 27 kr.	1 fl. 42 kr.	3 fl. 24 kr.
Veszprémben 30-án	4 — $4\frac{1}{4}$ fl.	3 fl.	2 fl.	2 fl.	1 fl. 24 kr.	2 fl. 15 kr.
Mosonyban 30-ikán	$6\frac{1}{4}$ — $6\frac{3}{4}$ fl.	3 fl. 40 kr.	3 fl. 15 kr.	2 fl.	1 fl. 45 kr.	4 fl. 30 kr.